

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Värna demokratin mot våldsbejakande extremism - Nationell samordning och kommunernas ansvar (SOU 2016:92)

Svenska kyrkan har inbjudits att yttra sig över betänkandet *Värna demokratin mot våldsbejakande extremism - Nationell samordning och kommunernas ansvar* (SOU 2016:92).

SAMMANFATTNING

Svenska kyrkan stöder förslaget att den nationella samordningen för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism från och med 2018 överförs till en myndighet.

Svenska kyrkan poängterar att uppdraget kräver djup kunskap och kompetens avseende religion och kultur, grupperingar och definitioner.

Svenska kyrkan vill påminna om de resurser, kunskap och erfarenheter som finns inom hela civilsamhället och vikten av att dessa tas till vara.

KUNSKAP OCH KOMPETENS

Svenska kyrkan konstaterar att uppdraget att värna demokratin mot våldsbejakande extremism är mycket viktigt och i flera avseenden mycket krävande. För ett demokratiskt samhälle är detta centralt och beroende av samverkan mellan myndigheter och hela civilsamhället.

För den nationella samordningen krävs kunskap, erfarenhet och kompetens inom flera områden. Grundläggande är förtroendet med det mångfacetterade religiösa och kulturella landskap som finns i Sverige idag. När individer eller grupper motiverar sina våldshandlingar med religiös tro eller ideologi innebär inte detta att religionen legitimerar den handlingen. Det är ytterst allvarligt om extremistgrupper sammanblandas med religiösa minoritetsgrupper.

Lika viktig är förmåga att urskilja de särskilda faktorer och kännetecken som kan associeras till fenomenet våldsbejakande extremism. Det handlar till exempel om hur man definierar och beskriver de miljöer som kan vara aktuella. Man måste kunna hålla isär handling från propagerande, samtidigt som man undersöker hur sambandet mellan dessa ser ut, och därmed också få en förståelse för när propagerandet *inte* leder till handling. Viljan eller behovet av att protestera är inte detsamma som våldsutövning.

Svenska kyrkan menar att demokrati inte lever av egen kraft utan ständigt måste matas med värderingar. En del av dessa värderingar kommer alltid att vara religiösa. Därför behöver religion

diskuteras i det offentliga rummet och vara en del av den gemensamma kunskapsbasen i samhället. Ett öppet och respektfullt samtal om såväl religiösa som andra värderingar är en förutsättning för ett demokratiskt samhälle och fredlig samexistens.

FÖREBYGGA OCH/ELLER BROTTSBEKÄMPA

Uppdraget att värna demokratin mot våldsbejakande extremism har två sidor, förebyggande och brottsbekämpande. Den brottsbekämpande verksamheten är en grundbult för människors trygghet och samhällets stabilitet. Här finns dock ett viktigt val att göra. På vilket sätt vill Sverige rusta för att motverka våldsbejakande extremism? Svenska kyrkan menar att den primära ingången måste vara förebyggande. Genom att bygga ett gott samhälle med utgångspunkt i varje människas lika värde, trygghet och social rättvisa kan demokratin värnas och utanförskapet motverkas. I detta arbete är alla civilsamhällets organisationer viktiga resurser.

Svenska kyrkan tar inte ställning till vilken myndighet regeringen väljer att ge samordningsuppdraget att värna demokratin mot våldsbejakande extremism från 2018. Vi noterar att valet ger en signal till civilsamhällets organisationer och enskilda människor om uppdragets karaktär.

Svenska kyrkan konstaterar att Myndighetens för samhällsskydd och beredskap (MSB) nyligen publicerade rapport ”Muslimska brödraskapet i Sverige”, som väckt skarp kritik från flera håll, har medfört en tveksamhet kring MSB:s legitimitet och trovärdighet i denna fråga.

SVENSKA KYRKAN

Svenska kyrkan möter i sin dagliga verksamhet människor med behov av stöd och hjälp i de mest skiftande situationer. Sedan länge är såväl ekumeniska samtal som religionsdialog vitala delar av Svenska kyrkans arbete, lokalt, regionalt och på nationell nivå. Erfarenhet och kunskap om andra trosuppfattningar, gemenskaper och seder utgör förutsättningar för samverkan i gemensamma projekt.

Liksom kommunen har ett i lagen reglerat vistelseansvar har också Svenska kyrkans församlingar enligt kyrkoordningen ett pastoralt ansvar för alla som vistas inom församlingen. Beroende av den lokala kontexten förekommer olika former av samverkan med kommunala organ, skolor, socialtjänst, andra kristna församlingar, andra religiösa sammanslutningar, andra föreningar och organisationer.

Inom Svenska kyrkan finns alltså bred kunskap och erfarenhet bland annat från möten med andra religiösa grupper. Det är därför med viss oro Svenska kyrkan tagit del av den något ytliga beskrivning av religiösa grupperingar som utredningen presenterar.

Nämnden för statligt stöd till trossamfund, SST, representerar ett stort antal trossamfund, dock inte Svenska kyrkan. Svenska kyrkan, som enligt Lagen om Svenska kyrkan ska vara rikstäckande, har ett nätverk som täcker hela landet och kan i många situationer fungera som kontakt till andra trosgemenskaper.

Svenska kyrkan samarbetar med MSB i flera olika sammanhang. I MSB:s samrådsgrupp för trossamfundet är också SST en viktig aktör. Tillsammans med Röda Korset och Rädda Barnen bemannar Svenska kyrkan krisstödsfunktionen i Stödstyrkan. Svenska kyrkan deltar också i krisberedskapsövningar på nationell och regional nivå.

MYNDIGHET SOM ANSVARAR FÖR NATIONELL SAMORDNING

Svenska kyrkan tillstyrker utredarens förslag att Samordarens uppdrag ska överföras till en myndighet. Det är ett mycket viktigt uppdrag som behöver få en stabil och kompetent organisation.

I utredningen beskrivs också civilsamhällets, trossamfunds och ideella organisationers, betydelse för sammanhanget. Svenska kyrkan vill betona vikten av att se till helheten och att ta vara på de resurser och kompetenser som erbjuds.

Uppsala den 22 mars 2017

På kyrkostyrelsens vägnar

Antje Jackelén
Ärkebiskop

Helén Ottosson Lovén
generalsekreterare